

AZ ERDŐGAZDASÁG TÁVLATI TERVE - MAI SZEMMEL

DR. MADAS ANDRÁS

Örömmel teszek eleget a szerkesztő bizottság azon felkérésének, hogy számot adjak arról, miként alakult az erdőgazdaság távlati tervezése és a tervek megvalósítása az elmúlt három évtized alatt, az e témakörben akkor közölt tanulmányom megjelenése óta. Úgy vélem AZ ERDŐ olvasói ez alkalommal nem azt várják tőlem elsősorban, hogy az akkori előírások, feltételezések — mai szemmel prognózisok — számszerű adatait egy rövid visszaemlékezés keretében vessem össze a tényekkel; az ez iránt érdeklődőknek ma már részletes és kitűnő forrásanyag áll rendelkezésére, elsősorban Halász Aladár szakavatott tollából.

Ezért e számvetésben egyrészt az akkori körülményekre, helyzetre szeretnék egy pillantást vetni, amelyek között a tanulmányban foglalt gondolatok, célkitűzések megfogalmazódtak, másrészt az erdőgazdaság távlati tervezésének, a tervek megvalósításának néhány, a jövő számára is tanulságos, tapasztalatáról szeretnék számot adni.

Ma már világosan látjuk, hogy a felszabadulást követő 1945—1954. évtized döntő jelentőségű volt az erdőgazdaság egész további fejlődése szempontjából. Ekkor, az alapvető politikai, társadalmi, gazdasági átalakulás során formálódtak ki, rendeződtek el az erdészet politikai alapjai, legfontosabb kérdései, amelyek hosszú időre, gyakorlatilag napjainkig meghatározták az ágazat fejlődésének fő vonalát, az erdészet helyét az új, szocializmust építő társadalmunkban. Ezeket az alábbiakban foglaljuk röviden össze.

Az erdőket érintő első, alapvetően fontos intézkedés a *földreform* volt, melyet a 600/1945. Me. sz. rendelet törvényesített „A nagybirtokrendszer megszüntetéséről és a földműves nép földhöz juttatásáról” címen. A földreform a mezőgazdasági területeket felosztotta, de az erdőkre vonatkozóan úgy intézkedett, hogy a 10 kh alatti erdőbirtokokat meghagyta az eredeti tulajdonban, a 10 kh-nál nagyobb erdőket pedig megváltás alá vonta. A rendelet végrehajtása során köztulajdonba került az akkori erdőterület 91,6⁰/₁₀₀a.

Az állami tulajdonba került erdők gazdálkodásának vitelére, irányítására létrehozták a Magyar Állami Erdőgazdasági Üzemek, a MÁLLERD szervezetét, amely háromlépcsős felépítésű volt (Központi Igazgatóság, területi erdőigazgatóságok, erdészetek), önállóan működött a Földművelésügyi Minisztérium felügyelete alatt.

Az erdészet volt az első ágazat a felszabadulás után, amelyben a termelőszközök zöme állami tulajdonba került és a MÁLLERD alkotta az első állami nagyüzemek rendszerét az országban. *Barlai Ervin* vezetésével és helyettese *Fejes József* tapasztalt segítségével a MÁLLERD-et kitűnően szervezték meg.

Ennek előnyei rövid idő alatt nyilvánvalóvá váltak; az erdészet ellátta az újra induló bányákat bányafával, szállította a talpfát a vasutak helyreállításához, hídfát a hidak újraépítéséhez, tűzifát a lakosság tüzelőellátására, épületfát a lakások helyreállítására. Ezen eléggé ismert tények mellett mutassunk azon-

ban rá arra is, hogy az erdők államosítása és a MÁLLERD megalakulása során az erdészet akkori vezetői gyakorlatilag átvették az államerdészet állományába minden erdőmérnököt, erdészt és ezzel megőrizték ezt a pótolhatatlan szakmai, szellemi értéket a jövő számára. Gondoljunk csak arra, hogy a földbirtokreform során viszont az agronómusi kar úgy szétszóródott, hogy a kollektivizálás után felfejlesztett agrár-felsőoktatási intézetek tudták csak a hatvanas évek végére a legszükségesebb szakmai vezetői létszámot biztosítani. Ezek a tények akkor szinte behozhatatlan előnyt biztosítottak az erdészet számára, hosszabb időre, szakmai felkészültség szempontjából.

Amíg a földbirtokreform erdészeti intézkedései egybeestek az erdészet széles köreinek szakmai és jól felfogott egyéni érdekeivel, addig a *kitermelhető fatömeg* nagyságának meghatározása már éles konfliktust bontakoztatótt ki a szakmai vezetés, lényegében a szakmai közvélemény és az akkori politikai vezetés között. Vegyük figyelembe azt, hogy az erdészek akkor, a II. világháború lezárása után, teljes joggal, hosszú távon békés nemzetközi és hazai politikai, gazdasági fejlődést tételeztek fel és ezért célul tűzték ki a háború és a közvetlen azutáni időszak igen magas túlhasználatának megszüntetését, a háborús károk helyreállítását, a tartamos gazdálkodásra való áttérést és a fakitermelés nagyságának a növedék szintjére történő leszállítását. Abban az időben az erdőkről megfelelő adatok nem álltak rendelkezésre üzemtervek hiányában. *Ajtay Viktor*, az erdőrendezés akkori vezetője irányításával nagy erőfeszítéssel, gyorsan összeállított ideiglenes adatok szerint a kitermelhető fatömeget 1,5 millió m³ körüli szintre kellett volna leszállítani az előzőekben jelzett célok elérése érdekében. A MÁLLERD akkori vezetése számolt a hosszabb távú erdészeti politika megvalósítása következtében rövid távon jelentkező népgazdasági szükségletek kielégítésével és ezért azt javasolta, hogy mintegy 170 000 ha-on az erdőgazdálkodást gyorsan növő fafajokra kell átállítani, hogy fedezze az igényeket, amíg a nagyarányú erdőfelújítások és erdőtelepítések következtében felnő és vágáséretté válik az erdeink zömét alkotó, magas vágásérettségi korban kezelt fafajokból álló állományok zöme.

A szakmailag kívánatos folyamatot kezdetben sikerült is a megfelelő irányba elindítani; ennek értelmében a fakitermelés színvonalát az alábbiak szerint alakult:

1946	6,2 millió m ³
1947	4,1 millió m ³
1948	3,8 millió m ³
1949	2,0 millió m ³

A politikai vezetés azonban ekkorra jellegében, céljaiban alapvetően megváltozott; a több pártból álló koalíció megszűnt, a hatalom birtokosa kizárólag az MDP lett és — részben a nemzetközi helyzetben bekövetkezett változások hatására — a harmadik világháború valószínűsége, az erre való felkészülés a vezetésben fokozódó jelentőséget kapott. Az ebben a légkörben kialakított I. ötéves terv (1950—1954) alapvető célkitűzése a nehézipar gyors kifejlesztése, a mezőgazdaság teljes kollektivizálása volt az összes rendelkezésre álló forrás, így a mezőgazdaság, erdészet tartalékainak igénybevételével. Ebben a helyzetben a politikai vezetés számára a fakitermelés drasztikusan csökkenő tendenciája elfogadhatatlanná vált és mivel a szakemberek nézeteiből nem engedtek, *Rákosi Mátyás*, az MDP főtitkára bekérve a mültra vonatkozó statisztikai adatokat, személyesen állapította meg 3,4 millió m³-ben az 1950-ben kitermelhető fatömeget.

Az akkori politikai legfelső vezetés egyébként is bizalmatlan volt az ország lakosságával, ezen belül különösen az erdészekkel szemben; a kitermelés csök-

kentésében bizalmatlanságának igazolását, politikai ellenállást, restaurációra spekulálást vélt felfedezni és elrendelte a kiválóan működő MÁLLERD szervezet felosztatását, a vezetők leváltását, az erdőmérnökök egy részének elbocsátását, zömüknek pedig az erdészeten belül más helyre és beosztásba való áthelyezését, és teljesen új vezetés alatt új szervezet létrehozását.

Bár az erdészet súlyos vérvesztéséget szenvedett, a kibontakozás hamarosan kedvező irányt vett. Az új erdészeti szervezet, az Erdőközpont, *Tömpe István* személyében széles látókörű, tapasztalt, humánus gondolkodású vezetőt kapott, aki biztosította az új szervezet számára a szükséges politikai stabilitást és — miután meggyőződött jószándékukról — messzemenően támogatta a szakembereket és az erdészet helyes szakmai törekvéseit.

A másik jelentős lépést az jelentette, hogy a Tervhivatal elnöke *Vas Zoltán*, közvetlenül az erdészet átszervezése előtt, 1949 végén, egy szokatlanul erős öt-fős erdészeti osztályt hozott létre a Tervhivatalban. (Azt ma már kevesen tudják, milyen sokat köszönhet az erdészet *Vas Zoltánnak*.) Amikor megbízott az erdészeti osztály vezetésével és megszervezésével, a következőket mondta nekem: „Nézze, az erdészet szervezetét fel fogják oszlatni, ezt már nem tudtam megakadályozni. (Számítani kell arra, hogy ez átmenetileg nehézségeket fog okozni az erdészet irányításában.) Az országnak azonban szüksége van egy erős, fejlődőképes erdőgazdaságra. Hozzon be ide 4—5 kiváló szakembert, egyrészt segítsék közvetlenül is a kialakuló új szervezetet, a fő feladatuk azonban az lesz, hogy dolgozzák ki az erdészet legfontosabb célkitűzéseit és harcoljanak azért, hogy az erdészet megfelelő helyet kapjon a népgazdaság szervezetében, a népgazdasági tervekben. Higgye el, nem az a rablógazdálkodás, ha ezekben az években kitermelnek évente 3—3 1/2 millió köbméter fát, hanem az, ha nem erdősítik be a lehető leggyorsabban és szakszerűen a kitermelt erdőterületeket és nem telepítenek annyi erdőt, amennyit csak tudnak. A Tervhivatal korlátlanul fogja az erdősítésekhez a pénzt biztosítani! Egyébként csak harcoljanak bátran tovább a fakitermelés nagyságában is, szakmai meggyőződésük szerint.” Ez az eligazítás alapvető fontosságú volt további munkánk szempontjából.

Az I. ötéves terv készítésekor sikerült a fakitermelés szintjét 3,0 millió m³-ben meghatározni, de az éves tervek során — különösen az ötéves terv felemelése után, ami irreális erőfeszítésekre kényszerítette az egész népgazdaságot — a kitermelés magasabb szinten alakult ki.

Bruttó fakitermelés (millió m³)

	I. ötéves terv előírása	tényszámok
1950	3,4	3,1
1951	3,0	3,3
1952	3,0	3,3
1953	3,0	3,8
1954	3,0	3,3

Az I. ötéves tervidőszakban alakult ki a fakitermelés 3,3—3,4 millió m³-es szintje, amelyik — kisebb ingadozásokkal — változatlan maradt a hatvanas évek elejéig és amelyről ma már tudjuk *Sali Emil* adatai alapján, hogy már 1950-ben alacsonyabb volt, mint a folyónövedék és 1954 táján már az átlagnövedéknél is kisebb volt.

Az Erdőgazdaság átszervezését elrendelő (312/17) 1950. NT sz. „Az erdőgazdálkodás fejlesztése és szervezete” című határozatban a Tervhivatalnak sikerült

érvényesítenie egy olyan pontot, amely szerint 1951 végéig el kell készíteni a hosszú lejáratú üzemterveket; ennek megfelelően az erdőrendezés létszáma az 1949. évi 88 fővel szemben 1951-re 241 főre emelkedett. Bár az üzemtervek nem készültek el ilyen rövid idő alatt, 1954 körül már megjelentek az első ösz-szesítések és az ezek nyomán végzett extrapolálás alapján az I. ötéves tervben kialakult kitermelési szint szakmailag már elfogadhatónak látszott. A vita a következő években népgazdasági szintről áttevődött szakmai szintre, az erdő-rendezés és a gyakorlatban dolgozó szakemberek közötti vitává alakult, ami csökkenő intenzitással, a hatvanas évek elejéig tartott. Akkorra már egyértel-művé vált, hogy az erdőrendezés adatai hitelesek, megbízhatóak. Egyébként a magasnak tartott fakitermelési szint feszültségeinek csökkentésére vezettük be akkor *Magyar János*, az erdőrendezés akkori vezetője javaslatára az előírt szint bruttó fatömegként való értelmezését és javasoltuk az előhasználatok ará-nyának lényeges megemelését, amit az erdőnevelés igényei is indokoltak. Ek-kor alakult ki az előhasználatok mintegy 1/3-os aránya, ami napjainkig helyes-nek bizonyult.

Az EGB Fabizottsága tanulmányaiból később világossá vált, hogy közvetlenül a világháború után az erdészek Európa-szerte túlbecsülték a háborús károkat és ennek következtében aláértékelték a kitermelhető fatömeget. A Fabizottság 1953-ban megjelent nagyjelentőségű, az 1950—1960. évtizedre vonatkozó prog-nózisában hirdette meg először Európa számára a fakitermelés növelésére irá-nyuló „dinamikus erdészeti politika” elvét.

Az I. ötéves terv viszont addig elképzelhetetlen lehetőséget biztosított a fel-újítások, erdősítések növelésére. A terv előírta, hogy mintegy 328 000 ha terü-leten kell erdősíteni, beleértve a felújítatlan és a rendes évi vágásterületek er-dősítését, valamint az új erdők telepítését és azok pótlását is. A csemetekertek területét 1500 ha-ról 3800 ha-ra kellett a terv előírásai szerint növelni.

Az erdészet dolgozói hatalmas lelkesedéssel fogtak mindenütt a nagyszabású terv végrehajtásához. *Babos Imre* vezetésével akkor kovácsolódott ki az az er-dőművelői kar, amelyik az elmúlt negyedszázad alatt kiváló szakmai felkészült-séggel megvalósította az erdőgazdaság fejlesztésének nemzetközileg is elismert nagyszabású eredményeit. Az I. ötéves terv időszakában kereken 320 000 ha erdősítést végeztünk, a csemetekertek területe 3900 ha-ra nőtt és évente 600 millió csemetét termeltünk. Vas Zoltán valóban korlátozás nélkül biztosította a pénzt az erdősítésekre; több beruházást kaptunk mint az egész könnyűipari ágazat.

Amikor 1954-ben először vettem részt Genfben a Fabizottság ülésén és ott beszámoltam az eredményeinkről, a svéd küldött megjegyezte, hogy valószínű fordítási hiba történt, mert 600 millió csemetét értett, de olyan kis és alacsony erdősültségi országban, mint Magyarország, még 60 millió csemete termelése és kiültetése is elismerésre méltó teljesítmény lenne.

Azt az eredményt, amit a magyar erdészet 1950—1954 között az erdősítések területén elért, azóta sem tudta mégegyszer megismételni, különböző okok miatt.

Jelentős döntések születtek a gyorsan növvő fafajok telepítésének meggyor-sítására, a szükséges feltételek biztosítására. Az Erdőközpontban kidolgozták a 20 éves fenyvesítési tervet, az OT pedig az érdekelt miniszterekkel egyetértés-ben kiadta a 108(K)OT együttes utasítást „Az ország faállományának tervszerű megjavításáról” címen, amelyik számszerűen előírta a 58 000 ha hullámtéri nyárerdő telepítését. „... ma már a 100 000 kat. holdas hullámtéri fásítás szál-lóigévé vált”, írja *Babos Imre*, AZ ERDŐ ugyanezen, első számában. Az 1950—1952 időszakban a MT, NT, OT több határozatban intézkedtek a fásítás fejlesztés-

téséről, az erdőgazdaság építési beruházásairól, a szervezet továbbfejlesztéséről. Ezek a határozatok összefüggő rendszert alkottak és egy cél irányába hatottak, megteremtteni a népgazdasági és ágazaton belüli feltételeket az erdőgazdaság gyors fejlesztéséhez. Fontos lépés volt 1952-ben az OT előterjesztése a Népgazdasági Tanácshoz, amelyben javasolta, hogy a fűrészüzemeket, amelyek 1949-ben a Könnyűipari Minisztérium felügyelete alá kerültek, vissza kell helyezni az erdészeti szervezetébe. A NT a javaslatot elfogadta. Ez az intézkedés azért volt alapvető jelentőségű, mert megakadályozta egy másik irányból jövő, kidolgozás alatt álló javaslat elfogadását, amely szerint — a Szovjetunióban kialakult rendszernek megfelelően — a fakitermelést le kellett volna választani az erdőgazdaságról és a fűrészüzemekkel kellett volna egyesíteni a Könnyűipari Minisztérium felügyelete alatt. Ennek a javaslatnak az elfogadása végzetes hatású lett volna az erdőgazdaság egész további fejlődése szempontjából.

Az elmondottak, ha érintőlegesen is, de érzékeltethetik, hogy az I. ötéves terv első felében megtörtént az erdőgazdaság végleges szervezeti, gazdaságpolitikai beilleszkedése a régi romjain felépülő új társadalmi, gazdasági, politikai rendszerbe, tisztázódtak a népgazdaság és az ágazat kapcsolati rendszerének legfontosabb elemei, ezek nagyságrendjei, megfogalmazódtak az alapvető távlati célkitűzések a fahasználat és erdőművelés területén, biztosítva voltak a gyors fejlesztés szakmai, szervezeti, anyagi feltételei. Ilyen körülmények között nyílt reális lehetőség arra, hogy egy összefüggő gondolati rendszerben megfogalmazzuk az erdőgazdaság távlati célkitűzéseit. Így került sor 30 évvel ezelőtt a tanulmány megírására.

A távlati célkitűzések megfogalmazásában szorosan együttműködtünk az Erdőközpont, illetve 1951-től az ÁGEM Erdészeti Főigazgatóságának vezetésével, szakembereivel.

Itt szeretném megemlíteni, hogy mindaz, amit a Tervhivatalon belül az erdőgazdaság érdekében elértünk, az erdészeti osztály együttes munkájának az eredménye. Az osztály munkatársai, *Sopp László, Halász Aladár, Bobok László, Halász László* kitűnően felkészült, szakmájukat szerető, azért minden küzdelmet vállaló, egymást mindenkor segítő együttest alkottak; megérdemlik, hogy nevüket az utókor számára megjegyezzük. A távlati terv is közös gondolataink, együttes munkánk eredménye.

Az erdészeti osztály megalakulása előtt *Pankotai Gábor* volt a Tervhivatal erdészeti munkatársa; úttörőmunkát végzett az erdészeti helyzetének, problémáinak megismertetésében, a rendkívül magas fakitermelési szint csökkentésében az erdészeti szerepének elismertetésében az akkor első lépéseit tevő tervezési munkában.

Az erdőgazdaság publikált távlati terve nem számszerű adatokat tartalmazott, hanem *rendező elveket*, amelyeket egy következő szakaszban elkészítendő részletes távlati terv kidolgozásánál figyelembe kell venni.

Vizsgáljuk meg egészen röviden, mennyiben voltak helytállóak harminc év tapasztalatai alapján a kifejtett rendező elvek; vegyük sorra a legfontosabbakat:

- A népgazdaság arányos fejlesztése szükségessé teszi, hogy egyes fontos ágazatokban, így az erdőgazdaságban is, 15—20 éves ágazati terveket dolgozzunk ki.
- A lehető legrövidebb idő alatt el kell készíteni a hosszú lejáratú üzemterveket annak érdekében, hogy a távlati tervezéshez a szükséges adatok rendelkezésre álljanak.
- A távlati tervet a területi tervezés alapján kell elkészíteni, mert csak a megyékre, azon belül gazdaságokra konkretizált távlati terv nyújt biztos

alapot az országos számok és irányelvek végleges, helyes kialakításához.

- A fafogyasztás és faellátás tervezésénél a mérlegelvből kell kiindulnunk. Fel kell mérnünk, hogy a következő 15—20 évben milyen szükségletek jelentkeznek a legfontosabb felhasználóknál, milyen fafajú, választékú, méretű és mennyiségű faanyag kitermelése válik lehetővé, figyelembe véve a gyorsan növő fafajokkal történő telepítések belépő kapacitását is. Meg kell ismernünk a Szovjetunióból és a baráti államokból várható importlehetőségek nagyságrendjét is; arra kell törekednünk, hogy ezeket hosszú lejáratú szerződésekben biztosítsuk.
- A fahasználatok területén különösen fontos a távlati terv elkészítése, mert az idős és nagyobb méreteket adó állományainkkal gondosan kell gazdálkodnunk, hogy a következő öt éves tervek faanyagszükségletét is ki tudjuk elégíteni. A fahasználatok tervezésénél két fontos szempontot kell szem előtt tartanunk; az egyik a népgazdaság szükségleteinek kielégítése, a másik a fakitermelés felhasználása faállományunk megjavítása érdekében. Ezért az állományokat úgy kell besorolni, hogy elsősorban a vágásérett állományokat kell kitermelni az üzemtervek előírásai alapján, másodsorban ki kell termelnünk azokat az állományokat, amelyek részben nem megfelelő termőhelyen állnak, részben sarj eredetűek, részben értéktelenebb fafajúak, amelyek helyére értékesebbeket akarunk telepíteni.
- Egész népgazdaságunk fejlesztése érdekében arra kell ösztönöznünk a felhasználó iparágakat, hogy fokozottabban használjanak eddig nem alkalmazott fafajokat is ipari célra; ez a műszaki fejlesztés jelentős mértékben csökkentheti importterheinket.
- Ki kell dolgoznunk a gépesítés irányelveit, a megfelelő munkamódszereket, meg kell határoznunk a fakitermelés, közelítés, szállítás legfontosabb géptípusait, nehogy a külkereskedelemtől függően történjen meg a különféle géptípusok munkába állítása.
- A távlati terv fakitermelési súlypontjainak megfelelően ki kell jelölni a fejlesztendő fűrészüzemeket, ezekben biztosítani kell a megfelelő rönk- és áru-teret, a szükséges gépesítést, szárító kapacitást, hogy fokozatosan vertikális üzemekké legyenek kiépíthetők. Ennek révén biztosítani kell, hogy a fűrészüzemek mellék- és hulladékanyagát hasznosítani lehessen és a fűrészüzemek alkalmassá váljanak kész elemek szállítására a továbbfeldolgozó ipar felé.
- Erdősítéseink távlati tervének elkészítése erdőgazdaságunk szocialista építésének egyik legfontosabb feladata. Azt az irányelvet kell követnünk, hogy a tölgy nagyjából megtartja százalékos arányát, a fenyő területe több mint négyszeresére, a nyár területe több mint kétszeresére növekszik. Valamilyest nő a bükkterület, jelentős mértékben csökken a cseré, az akác kisebb mértékben csökken. A telepítés döntő láncszeme a nyártelepítés; ha a tervzet szerint 5 év alatt a 100 000 kh-at be tudjuk erdősíteni, akkor 10—15 év múlva 6—8 százezer m³-rel emelkedik növedékünk, ami ki fogja küszöbölni azokat a nehézségeket, amelyek az elmúlt rendszer rablógazdálkodásának következtében álltak elő.
- A tanulmány a továbbiakban foglalkozik a mezővédő erdősávokkal, erdei mellékhasználatokkal, az erdőrendezés és feltárás, valamint a kutatás és oktatás feladataival.

Az akkor kialakított rendező elvek, célkitűzések fő irányjaiban időtállóknak bizonyultak és megfelelő alapot biztosítottak részben az ágazat konkrét, részletes szakmai feladatait meghatározó fejlesztési terveknek, határozatoknak, rész-

ben a népgazdaság tervezési rendszerében kialakuló távlati tervek erdőgazdasági fejezeteinek.

A KGST-országok 1960-ban kezdték meg az 1961—1980 időszakra szóló 20 éves tervek — az első távlati tervek — kidolgozását. A távlati tervezés egységes fejezetben foglalta össze az erdőgazdaság és faipar fejlesztési célkitűzéseit és módszertanilag mai szemmel is korszerű felépítésű koncepciónak volt tekinthető, mert a nemzetközi tendenciák alkalmazásával sokoldalúan elemezte a fafogyasztás várható alakulását, a szükségletek fedezésére előirányozta a fakitermelés 38⁰/₀-os növelését, 374 000 ha új erdősítés és fásítás végrehajtását és ezen belül 100 000 ha nyár telepítését jó minőségű talajokon a mezőgazdasági üzemekben, továbbá 60 000 m³ új farostlemez, 180 000 m³ új forgácslap-kapacitás felépítését, a bútortipar és épületasztalosipar fejlesztését a lakásépítési és élet-színvonal-politikával összhangban, biztosította a fejlesztésekhez szükséges anyagi eszközöket és tartalmazta a külkereskedelmi forgalom szükséges feladatait is.

A terv nemzetközi egyeztetése végül is nem történt meg; ez a tervmunka az ilyen típusú távlati tervezési feladat első, nagyszabású kísérletének volt tekinthető népgazdasági és nemzetközi vonatkozásban.

A koncepció erdészeti része azonban tovább élt, részben az ötéves tervekben, részben az időnként szükségessé vált állami határozatokban.

Az első ténylegesen kidolgozott és nemzetközileg is koordinált hosszú távú terv az 1971—1985 időszakra készült, gondos előkészítés után, évek munkájával. Az erre a célra létrehozott tervezési bizottságok keretében működött az erdészeti albizottság is, amelyik az ágazat távlati terveit kidolgozta, összhangban a népgazdaság adott fejlettségi szintjével, igényeivel, az ágazat kidolgozott távlati koncepcióival és reális lehetőségeivel, az erdészettől megszokott igényességgel.

Az első ténylegesen kidolgozott és nemzetközileg is koordinált hosszú távú terv az 1971—1985 időszakra készült, gondos előkészítés után, évek munkájával. Erre a célra a legfontosabb ágazatokra tervezési bizottságokat hoztak létre: ezek egyike volt a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Távlati Fejlesztési Bizottság, melynek titkára voltam.

Ennek a Bizottságnak volt egy Erdészeti és Fafeldolgozóipari Albizottsága dr. Sali Emil vezetésével. A tervezési munka során az alábbi dokumentumok készültek el „Az erdőgazdálkodás és a fafeldolgozó ipar fejlődése és helyzete” (elemző tanulmány, 1968), „A fagazdaság távlati fejlesztési koncepciójának tervezete” (koncepció, 1971, 1972). A tanulmányok szerkesztői: *Halász Aladár, dr. Madas András, dr. Sali Emil, Váradi Géza.*

Sok tényező következtében a távlati tervezés jellege változóban van napjainkban. A mai felfogás szerint összehangolt, konkrét feladatokat tartalmazó, részletes népgazdasági 15—20 éves terveket a mai feltételek között nem lehet érdemben készíteni, ezért megnőtt a prognózisok jelentősége a legfontosabb gazdasági ágazatokban. A gyorsan változó külső és belső tényezők miatt az öt-éves terveket is inkább keretnek tekintik mint a kötelező feladatok összehangolt rendszerének. Népgazdaságunkban jelenleg folyik az 1980—2000 időszakra szóló távlati tervezési munka korszerű, menet közben is változó elvek, módszertan alapján.

Visszatekintve az elmúlt három évtized távlati tervezési munkáira, végső tapasztalatként azt állapíthatjuk meg a magunk számára, hogy az erdőgazdaság jellegéből következően állandóan kezdeményeznünk kell a hosszabb távon való gondolkodást.